

LAITILAN KAUPUNKI
VAKKA-SUOMEN KANSALAI SOPISTO
TILINPÄÄTÖS 2025

1.1.1. Vakka-Suomen kansalaisopisto (Tehtävä 40)

Vastuuhenkilö: kansalaisopiston rehtori Tomi Kangas

TOIMINNAN KUVAUS

Vakka-Suomen kansalaisopisto järjestää toiminta-alueensa asukkaille monipuolista vapaan sivistystyön koulutusta ja mahdollisuuksia oppimiseen ja omaehtoiseen itsensä kehittämiseen. Opiston toiminta perustuu opiskelijan omien lähtökohtien ja valintojen kunnioittamiseen ja luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle sekä elämää yleensä että työelämää varten. Vakka-opisto järjestää kaikenikäisille suunnattua tavoitteellista, monipuolista harrastepohjaista aikuisopetusta, lapsille ja nuorille suunnattua taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista opetusta sekä avointa korkeakouluopetusta ja mahdollisesti myös täydennyskoulutusta eri henkilöstöryhmille.

Kansalaisopiston laajan toiminta-alueen eri osissa on mahdollista painottaa erilaisia oppiaineita. Koko opiston mittakaavassa painopistealueina ovat käden taidot, taideaineet sekä liikunta, terveys ja hyvinvointi, minkä lisäksi voidaan painottaa kielten, tietotekniikan ja yhteiskunnallisten aineiden koulutusta. Tärkeinä koulutustehtävinä ovat tietoyhteiskunnan vaatimien perustaitojen lisääminen sekä yleisten kansalaisyhteiskunnan valmiuksien kehittäminen, ns. kansalaistaitokurssien kautta. Kattavana periaatteena koko toiminnassa on paikallisuuden ja paikalliskulttuurin tukeminen sekä paikallisen kulttuuriperinnön vaaliminen kestävä kehityksen periaatteita noudattaen. Kaikessa opiston toiminnassa huomioidaan kestävä kehityksen toiminta-ajatus. Opisto on saanut toiminnastaan kestävä kehityksen sertifikaatin keväällä 2016, se on uusittu keväällä 2019 ja uudelleen alkuvuonna 2023 nimellä kestävä tulevaisuuden sertifikaatti.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET:

Seudullinen, Laitilan kaupungin ylläpitämä Vakka-Suomen kansalaisopisto on toiminut vuodesta 2007 lähtien. Kansalaisopisto tarjoaa palveluja kattavasti koko kuuden kunnan toiminta-alueen (Laitila, Pyhäranta, Uusi-kaupunki, Taivassalo, Kustavi ja Vehmaa) vuosittain noin sadassa eri toimipisteessä sekä myös etäopetuksena.

Vakka-Suomen kansalaisopisto tekee yhteistyötä seudun muiden oppilaitosten ja etenkin lähialueen muiden vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa (erityisesti Rauman, Salon ja Turun seutujen kansalaisopistojen kanssa). Edellä mainituissa yhteistyöverkostoissa voidaan toteuttaa myös kehittämishankkeita, joihin haetaan erillisrahoitusta.

Vapaa sivistystyö sai vuoden 2018 alusta lähtien uuden koulutustehtävän järjestää maahanmuuttajille koulutusta osana kotoutumista. Tämän takia Vakka-opisto järjesti edelleen vuonna 2025 aiempaa enemmän tämän koulutustehtävän mukaista kieli- ja muuta koulutusta. Maahanmuuttajille suunnattua koulutusta toteutetaan osittain tehtävää varten suunnatulla ja haettavalla erillisrahoituksella.

Syksystä 2022 lähtien on ollut mahdollista suorittaa tiettyjä Vakka-Suomen kansalaisopiston järjestämiä kursseja myös osaamisperustaisesti eli tehdä kansalaisopistossa hankittu osaaminen näkyväksi myös opintopisteiden kautta.

Kesällä 2023 aloittanut hallitus on hallitusohjelmassaan päättänyt n. 10 % leikkauksesta kansalaisopistojen valtionosuuksiin. Nämä leikkaukset ovat tulleet voimaan vuonna 2024. Vuoden 2025 valtionrahoitukseen ei tullut erityisiä uusia leikkauksia. Kaikki opiston osakaskunnat Laitilaa lukuun ottamatta ovat nostaneet omaa maksuosuuttaan vuodelle 2025. Koska myös opiston kurssimaksujen tasoa on nostettu keskimäärin n. 15 %,

opiston opetustoimintaa ei ole tämän hetken tietojen mukaan tarpeen erityisen paljon supistaa vielä vuonna 2025, verrattuna vuoteen 2024.

HENKILÖSTÖ

Vakka-Suomen kansalaisopiston henkilökunta on v. 2025 ollut seuraava: 1) kokoaikainen rehtori, jonka työaika jakaantuu joustavasti sekä Laitilan toimiston että Uudenkaupungin toimiston kesken (ajalla 1.8.-31.12.2025 rehtorin tehtäviä on hoidettu osa-aikaisesti, Tomi Kankaan toimiessa Laitilan lukion va. rehtorina) 2) kokoaikainen suunnittelija Laitilan toimipaikassa ja 80 % suunnittelija Uudenkaupungin toimipaikassa; 3) kokoaikaiset opistosihteerit Laitilan ja Uudenkaupungin toimistoissa; 4) kolme päätoimista opettajaa (käden taidot, kielet ja liikunta), joiden työpanoksesta virkaehtosopimuksen mukaisesti n. 38 % osoitetaan oman oppiaineryhmän kurssien suunnitteluun ja muuhun kehittämistoimintaan koko opiston toimialueella 5) osa-aikainen valvoja Uudenkaupungin Kräkin talon/Wintterin toimipisteessä 6) tuntipalkkainen iltavalvoja Laitilan keskustan alueella sekä 7) Pyhärannassa, Taivassalossa, Kustavissa ja Vehmaalla osa-aikaiset osastonjohtajat.

Edellä luetellun vakinaisen henkilöstön lisäksi Vakka-opistossa työskentelee lukuvuosittain yhteensä jopa 200 sivutoimista tuntiopettajaa ja luennoitsijaa.

<i>Vakanssinimi</i>	<i>Kokonaismäärä</i>	<i>Määräaikaiset kokonaismäärästä</i>	<i>Osa-aikaiset kokonaismäärästä</i>
Rehtori	1	-	-
Suunnittelija	1,8	0,8	0,8
Opistosihteerit	2	-	-
Päätoiminen opettaja	3	-	-
Osastonjohtaja	4	-	4
Valvoja, Uusikaupunki	0,5	-	0,5
Valvoja, Laitila (tuntipalkk.)	1	1	1
Tuntiopettaja ja luennoitsija	n. 200/lv	Kaikki	Kaikki

ARVIO SISÄISEN VALVONNAN SEKÄ RISKIENHALLINNAN TOIMIVUUDESTA JA RIITTÄVYYDESTÄ

Vakka-Suomen kansalaisopiston sisäinen valvonta on järjestetty Laitilan kaupungin hallintosäännön mukaisesti noudattaen taloushallinnon ohjeita talouden toteutuman seuraamisesta sekä toiminnan valvomisesta. Vakka-opisto noudattaa Laitilan kaupungin hallintosääntöä. Lisäksi noudatetaan toimialaa koskevaa lainsäädäntöä sekä muita kansalaisopistoa ja sen ylläpitoa koskevia sopimuksia.

Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti ja ajantasaisesti. Vakka-opiston johtokunnalle toteuma on tiedotettu ja tiedotetaan jokaisessa johtokunnan kokouksessa ja sivistysvaliokunnalle kolme kertaa vuodessa.

Opiston kurssimaksut laskutetaan opiston toimistojen kautta osana Laitilan kaupungin myyntireskontraa, saatavien perinnässä noudatetaan kaupunginhallituksen antamia määräyksiä sekä laskutus- ja perintäohjeita.

Kansalaisopiston rehtori suorittaa säännöllisesti esimiehelle kuuluvaa sisäistä valvontaa (esim. palkkatietojen tarkastukset, laskutusten tarkastus, henkilökunnan koulutuspäivien osallistumisen seuranta ym.).

Sivistystoimen työyksiköjä ja toimintoja kattava riskien arviointi on tehty talvesta 2014 lähtien, nykyään tiedot merkitään Targetor-ohjelmaan. Vakka-opisto on ollut osana sivistystoimen yleistä arviointia, havaituista riskeistä ja epäkohdista on tiedotettu eteenpäin ja toimiin riskien hallitsemiseksi on ryhdytty. Laitilan

kaupungin sivistystoimella on valmiussuunnitelma poikkeusoloihin varautumiseen. Työyhteisön työhyvinvointiin kiinnitetään kansalaisopistossa erityistä huomiota.

Sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän oikea-aikaisuus ja oikeellisuus on keskeistä viestinnän riskien hallinnassa. Riittävästä, ajantasaisesta ja monipuolisesta tiedotuksesta huolehditaan myös sosiaalisen median kanavissa.

Vakka-Suomen kansalaisopiston rehtorin tekemistä viranhaltijapäätöksistä (ratkaisuvalta määritelty kaupungin hallintosäännössä) pidetään päätöspöytäkirjaa ja tarvittaessa annetaan tarkempi yksilöinti opiston johtokunnan kokouksissa. Vakka-opiston toimialueen sivistystoimesta vastaavat viranhaltijat saavat 3-4 kertaa vuodessa ns. alueellisissa opistokokouksissa selvityksen kansalaisopistoa koskevista asioista. Vakka-opiston johtokunnan pöytäkirjat toimitetaan edelleen Laitilan kaupunginhallitukselle ja osakaskuntien kaupungin-/kunnanhallituksille tiedoksi.

MERKITTÄVIMMÄT SYYT TALOUSARVION YLITYMISEEN/ALITTUMISEEN

Vakka-Suomen kansalaisopiston talousarvion toimintatuotot ylittyivät huomattavasti, toteuman ollessa 113,2 % ja euromääräisesti tuloja saatiin n. 95 000 € yli arvioidun. Tulojen positiivinen ylittyminen johtui ennen kaikkea myyntikoulutuksen hyvästä toteutumisesta, varsinkin suomen kielen opetuksen osalta.

Toimintamenot ovat toteutuneet hieman suunniteltua niukemmin, toteuman ollessa 96,1%. Kalenterivuonna 2024 osakaskuntakohtainen nettototeutuma ylittyi muutamien osakaskuntien osalta, mistä syystä kalenterivuosi 2025 haluttiin ottaa varman päälle eli niin, että budjetin ylityksiä ei tulisi missään osakaskunnassa – tässä onnistuttiinkin hyvin Vehmaan pientä ylitystä lukuunottamatta. Lisäksi rehtorin viran hoitaminen osakaskunnasta toi säästöjä yhteisiin menoihin. Kansalaisopiston toimintakate toteutui 83,0 %.

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TEHTÄVÄN TAVOITTEET

Kestävä ja tasapainoinen talous

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Vakka-opiston rahoitusohjelman ja tulo- ja menojen turvaaminen	Ylläpitäjä Laitilan ja muiden osakaskuntien maksuosuuksien tason varmistaminen sekä riittävän ulkopuolisen rahoituksen hakeminen	Pyrkimys säilyttää ylläpitäjän ja osakaskuntien maksuosuudet vähintään nykytasolla opetustuntitavoitteen mahdollistamiseksi sekä riittävän ulkopuolisen rahoituksen haku	Kaikkien osakaskuntien kanssa neuvoteltiin touko-kesäkuussa vuoden 2026 maksuosuuksista, muut osakaskunnat ovat yleisesti pitäneet maksuosuutensa ennallaan tai nostaneet sitä hieman, mutta Laitila laski maksuosuuttaan varsin reilusti. Opintoseteliavustusta haettiin ja saatiin OPH:lta 9 400 €

Vastuu ympäristöstä

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Vakka-opiston vuonna 2016 saaman oppilaitosten kestävän kehityksen sertifikaatin säilyttäminen (sertifikaatti uusittava 3 vuoden välein) ja jatkuva toiminnan kehittäminen sertifikaatin edellyttämällä tavalla	Opiston jokapäiväinen toiminta noudattaa kestävän tulevaisuuden kriteereiden vaatimuksia ja henkilöstö (tuntiopettajat mukaan lukien) toimii kriteerien mukaisesti	Kestävän kehityksen sertifikaatin omat kriteerit, joiden noudattamista seurataan myös sertifikaatin myöntäjän taholta	Kestävän kehityksen työryhmä on työskennellyt vuoden aikana ja valmistautumisen kevään 2026 sertifikaatin uusintaan aloitettiin. Opiston toiminta on noudattanut sertifikaatin perusteita

Tavallista paremmat peruspalvelut

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Opiston kurssitarjonnan laadun ja laajuuden varmistaminen ja mahdollisimman kattava toteutus koko toimialueella	Opiston kurssitoiminnan laadukkuus, laajuus ja kattava toteuttaminen. Rahoituksen varmistaminen, jotta monipuolista kurssitarjontaa eri kohderyhmille kyetään toteuttamaan mahdollisimman laajana ja kattavasti lähipalveluperiaatteella koko toimialueella	Opiston tavoitteena toteutuneiden vuosittaisten opetustuntien osalta on vähintään nykytasoa eli yli 16 200 opetustuntia – mitä tavoitetta ei tulla saavuttamaan jos osakaskuntien maksuosuudet ja valtionosuus pysyvät nykytasolla tai varsinkaan jos ne laskevat. Tavoitteena on järjestää opetusta vuosittain 100 toimipaikassa ja vakiinnuttaa etäkurssien toiminta.	Kalenterivuoden aikana toteutui yhteensä 16 050 opetustuntia, joista 1 268 tuntia oli hanke- tai maksupalvelutunteja. Opetusta toteutettiin 90 eri toimipaikassa kalenterivuoden aikana. Etäopetuksen kursseja toteutui vuoden aikana 22, yhteensä 388 tuntia.

Ketterä mukautuminen muutoksiin

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Kansalaisopiston toiminnan mukauttaminen mahdollisiin äkillisiin muutoksiin (pandemia, maahanmuuttajat jne.) ja joustava reagointi kurssitoiveisiin	Seurataan aktiivisesti yhteiskunnallista tilannetta ja tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa, jotta säilytetään valmius toimia ripeästi kulloisenkin olosuhteen edellyttämällä tavalla	Kyetään perustamaan nopeasti uusia ryhmiä tai kursseja toiveiden ja tilanteen niin edellyttäessä. Toteutetaan opiston suunniteltua ohjelmaa mahdollisimman kattavasti ulkopuolistista muuttujista huolimatta	Kalenterivuoden aikana perustettiin 10 uutta kurssia kesken lukukauden, taloudelliset resurssit eivät mahdollistaneet enempää. Yhteistyössä Laitilan ja Uudenkaupungin kaupunkien kanssa on toteutettu Yhteiskuntaorientaatio-koulutusta, kalenterivuoden aikana yhteensä neljä ryhmää ukrainan kielellä. Opetusta toteutettiin suunnitelmallisesti ja kattavasti, kursseja toteutui yhteensä 773. Erityisiä ulkopuolisia muuttujia ei ilmennyt, Uudessa kaupungissa muutettiin monitoimijatalo Wintteriin.
Kansalaisopiston jatkuva pitkän tähtäimen kehittämis-toiminta sekä vuonna 2018 vapaalle sivistystyölle siirretyn maahanmuuttajien koulutustoiminnan kehittämisen ja ylläpito	Osallistutaan erillisrahoitteisiin kehittämishankkeisiin ja haetaan niiden edellyttämää rahoitusta. Jatketaan ja kehitetään maahanmuuttajille suunnattuja koulutuksia ja varmistetaan maahanmuuttajien koulutuksen rahoitus hakemalla erilaisia valtionavustuksia ja tukia	Osallistutaan vuosittain 1-3 kehittämishankkeeseen. Maahanmuuttajien koulutusten osalta mittarina heille suunnatun koulutuksen tuntimäärä vuodessa	Kevätlukukaudella toteutettiin edelleen OKM:n rahoittamaa Uusia alkuja -maahanmuuttajien koulutushanketta. Opintosetelirahoitusta haettiin ja sitä saatiin OPH:lta 9 400 euroa. Maahanmuuttajille suunnattua koulutusta toteutui 37 kurssia, joilla oli yhteensä 1660 opetustuntia ja 558 kurseille osallistunutta.

Hyvinvoiva henkilöstö

<i>Tavoite</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Mittari ja tavoitetaso</i>	<i>Toteutuma</i>
Kansalaisopiston henkilökunnan työhyvinvointi on korkealla tasolla, sekä päätoiminen henkilöstön että osa-aikaisten työntekijöiden osalta	Huolehditaan henkilöstön hyvinvoinnista, mm. tasapuolisella ja arvostavalla kohtelulla.	Joko opiston omat tai Laitilan kaupungin tekemät työhyvinvointikyselyt, tavoitteena koko ajan kehittää henkilöstön hyvinvointia, sitoutumista ja johtamista	Laitilan kaupungin työhyvinvointikyselyyn vastasi opistolta 9/12 työntekijää. Tulokset olivat kohtuullisen hyviä ja ne käsiteltiin yhdessä henkilöstön kanssa, valittiin myös yhteiset kehittämiskohteet. Kehityskeskustelut koko päätoimisen henkilökunnan kanssa käytiin touko-kesäkuussa.

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	01–12 2025
Toteutuneiden opetustuntien määrä, Laitila	6 909	7 000	6 612
Toteutuneiden opetustuntien määrä, koko opisto	16 011	16 200	16 050
Opiskelijoiden osuus kuntalaisista (%), Laitila	17,8 %	18 %	18,5 %
Opiskelijoiden osuus kuntalaisista (%), koko opisto	17,1 %	16 %	17 %
Nettomenot / opetustunti, Laitila	35	42	36
Nettomenot / opetustunti, koko opisto	48	50	44
Opiskelijamäärä (yksilöt)	5 151	5 100	5 103
Opiskelijamäärä (kursseilla)	11 542	11 900	11 748
Toimipaikat	95	100	90
Opintopiirien määrä	763	760	773

VAKKA-SUOMEN KANSALAI SOPISTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	442 020	429 250	0	429 250	485 768	113,2 %	56 518
Maksutuotot	269 389	265 396	0	265 396	298 282	112,4 %	32 886
Tuet ja avustukset	43 046	15 000	0	15 000	18 352	122,3 %	3 352
Vuokratuotot	1 315	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	4 716	4 764	0	4 764	6 462	135,6 %	1 698
Toimintatuotot yht.	760 486	714 410	0	714 410	808 864	113,2 %	94 454
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 089 338	-1 174 754	0	-1 174 754	-1 087 897	92,6 %	86 857
Palvelujen ostot	-141 535	-164 622	0	-164 622	-146 514	89,0 %	18 108
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 013	-24 750	0	-24 750	-38 256	154,6 %	-13 506
Vuokrakulut	-230 831	-225 984	0	-225 984	-253 228	112,1 %	-27 244
Muut toimintakulut	-4 373	-3 516	0	-3 516	-5 091	144,8 %	-1 575
Toimintakulut yht.	-1 483 090	-1 593 626	0	-1 593 626	-1 530 987	96,1 %	62 639
KL menot	-81 967	-96 962	0	-96 962	-88 302	91,1 %	8 660
Toimintakate	-804 572	-976 178	0	-976 178	-810 425	83,0 %	165 753
Yhteensä	-804 572	-976 178	0	-976 178	-810 425	83,0 %	165 753
Asukasluku 31.12.	8 479	8 371	8 371	8 371	8 413	100,5 %	42
Euroa/asukas	-95	-117	0	-117	-96	82,6 %	20